

4.11.2024

Kaupunginhallitus

VAASA/4859/00.04.01/2024

§ 283 Pohjanmaan hyvinvointialueen lausuntopyyntö koskien Pixneklinikan toiminnan kehittämistä osana päihde- ja riippuvuuspalvelujen kokonaiskehittämistä

Julkinen

Valmistelija Konsernihallinnon johtaja Jari Karjalainen, puh. 040 669 4464, jari.karjalainen(at)vaasa.fi
Hyvinvointijohtaja Virve Flinkkilä, puh. 040 512 8830, virve.flinkkila(at)vaasa.fi
Ehkäisevän päihdetyön toiminnanohjaaja Merja Huttunen-Metsi, puh. 040 534 2269, merja.huttunen(at)vaasa.fi

Liitteet

Begäran om utlåtande - Lausuntopyyntö § 218
Pohjanmaan hyvinvointialueen aluehallitus 21.10.2024 Pöytäkirjaote § 218
Liite § 218 1 Muistio - Pixneklirik toiminnan muutos
Liite § 218 2 Pixneklirik EVA

Pohjanmaan hyvinvointialueen aluehallitus on kokouksessaan 21.10.2024 (§ 218) päättänyt pyytää lausuntoja asianosaisilta kunnilta ja vaikuttamistoimielimiltä koskien Pixneklinikan toiminnan kehittämistä osana päihde- ja riippuvuuspalvelujen kokonaiskehittämistä.

Pixneklirik on Maalahdessa sijaitseva yksikielisesti ruotsinkielinen laitosmuotoinen päihdekuntoutusyksikkö. Se on maan ainoa kokonaan ruotsinkielinen yksikkö, joka osin tarjoaa päihdekuntoutuspalveluita myös muille hyvinvointialueille. Pohjanmaalla ei ole suomenkielisiä laitosmuotoista päihdekuntoutuspalveluiden tuottajaa yksityisellä tai julkisella sektorilla, minkä vuoksi suomenkielisille kuntoutusta tarvitseville on ostettu palveluita muualta Suomesta. Tämä tarkoittaa, että suomenkieliset asiakkaat joutuvat matkustamaan pitkän matkan kotoaan kuntoutusjaksolle. Päihdekuntoutujalle perheen ja ystävien läheisyydellä voi olla sekä myönteisiä että kielteisiä vaikutuksia. Nykyiset palvelut poikkeavat siksi suomen- ja ruotsinkielisille asukkaille tarjottavissa vaihtoehdoissa.

Pohjanmaan hyvinvointialueen palvelustrategiaan kuuluu ostopalveluiden vähentäminen sekä yhdenvertaisuuden edistäminen eri kohderyhmille. Uudessa ehdotuksessa suunnitellaan siksi Pixneklinikan kehittämistä kaksikieliseksi yksiköksi. Tavoitteena on luoda kielestä riippumatta yhtenäisiä palvelu- ja hoitoketjuja päihdehuoltoon. Pixneklirikalla on tällä hetkellä kahdeksan asiakaspaikkaa, ja sen käyttöaste on ollut keskimäärin 61 %, joten toiminnan tehostaminen on nähty tarpeelliseksi. Suunnitelman mukaan yksikkö voisi muuttua kaksikieliseksi aikaisintaan vuonna 2026.

Vaasan kaupungin lausunto:

Vaasan kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua Pixne-klinikan toiminnan kehittämisestä

4.11.2024

Kaupunginhallitus

VAASA/4859/00.04.01/2024

osana päihde- ja riippuvuuspalvelujen kokonaisvaltaista kehittämistä. Vaasan kaupunki pitää molempien kieliryhmien yhdenvertaista kohtelua tärkeänä. Ehdotetut suunnitelmat voivat tukea tätä tavoitetta, mutta on kuitenkin tärkeää huomioida henkilöstön kielitaito, asiakkaiden oikeus tulla ymmärretyiksi sekä riittävien asiakaspaikkojen määrä. Vaasan kaupunki suhtautuu lähipalveluihin lähtökohtaisesti myönteisesti.

Henkilöstön kielitaito, osallistaminen ja asiakkaiden oikeudet

Vaasan kaupunki haluaa tuoda esiin kahden eri kieliryhmän tarpeet kaksikielisessä yksikössä. On tärkeää järjestää erilliset suomen- ja ruotsinkieliset ryhmämuotoiset keskustelut, jotta asiakkaat voivat ilmaista itseään omalla tunnekielellään. Kaksikieliset ryhmäkeskustelut soveltuvat vain osallistujille, jotka hallitsevat molempia kieliä. Ryhmän jäsenet, jotka eivät ymmärrä toista kieltä, eivät voi hyötyä ryhmämuotoisista keskusteluista yhdenvertaisesti, mikä voi jopa lisätä ulkopuolisuuden tunnetta.

Ryhmämuotoisen keskustelun ohjaaminen kahdella kielellä edellyttää ohjaajalta syvällistä kielitaitoa sekä kykyä ymmärtää kielen vivahteita ja tunneulottuvuuksia, mikä edellyttää erityistä osaamista. On siksi tärkeää, että henkilöstön kielikoulutuksen lisäksi varataan riittävästi resursseja uusien suomea äidinkielenään puhuvien työntekijöiden palkkaamiseen.

Henkilöstön kielteinen asenne muutosta kohtaan on otettava vakavasti, sillä se voi vaikuttaa heidän työmotivaatioonsa ja heikentää asiakaskokemusta, mikä puolestaan voi vaarantaa kuntoutuksen onnistumisen. Henkilöstön ja asiakkaiden (kuten kokemusasiantuntijoiden) osallistamiseen muutos- ja kehittämistyöhön tulee kiinnittää huomiota.

Asiakaspaikkojen määrä

Vuonna 2023 ruotsinkielisiä päihdekuntoutujia oli laitosmuotoisessa päihdekuntoutuksessa 80 henkilöä ja suomenkielisiä 96 henkilöä. Tämä viittaa siihen, että Pixne-klinikan paikkamäärää tulisi kasvattaa, jotta kaikille kuntoutuspaikkaa tarvitseville voitaisiin tarjota hoitoa kaksikielisessä yksikössä.

Pohjanmaan hyvinvointialueen ennakkovaikutusten arvioinnin mukaan kaksikielisessä yksikössä voi esiintyä tilanteita, joissa kaikki asiakaspaikat ovat täynnä. Tällaisia tilanteita tulisi pyrkiä ehkäisemään lisäämällä asiakaspaikkoja. Päihdekuntoutujille pitkä jonotusaika ei ole suositeltavaa, sillä se voi heikentää kuntoutuksen tuloksia ja asiakkaan hyvinvointia. Hoidon oikea-aikaisuus on merkittävä tekijä kuntoutuksen onnistumisessa.

Riittävien asiakaspaikkojen määrän saavuttamiseksi Pohjanmaan hyvinvointialue voisi

4.11.2024

Kaupunginhallitus

VAASA/4859/00.04.01/2024

selvittää ostettujen palveluiden ja omien palveluiden toiminnan eroja. Ostettujen palveluiden hoitopäiväkohtainen hinta on ollut huomattavasti edullisempi. Hoitojaksot Pixne-klinikalla ovat kuitenkin olleet lyhyempiä. Vuonna 2023 ostopalveluiden keskimääräinen hoitojakso oli 32 päivää, kun taas Pixne-klinikalla se oli 22 päivää.

Lähipalvelut

Pohjanmaan hyvinvointialueen selvityksessä korostetaan lähipalvelujen tärkeyttä myös suomenkieliselle väestölle. Yhdenvertaisuus ei kuitenkaan välttämättä tarkoita täysin samanlaista palvelua kaikille. Ruotsinkielinen palveluyksikkö on toiminut pitkään Pohjanmaalla ja tarjonnut palveluja myös muille alueille, ja resurssien tehokas käyttö voi tarkoittaa myös yhteistyötä hyvinvointialuerajojen yli.

Laitosmuotoinen päihdekuntoutus kaukana omasta kotiseudusta ja lähipiiristä voi joskus olla hyödyllistä. Vaasan kaupunki pitää kuitenkin sujuvia alueellisia palveluketjuja erittäin tärkeänä tavoitteena. Alueellinen palveluekosysteemi, johon kuuluvat myös (avo)jatkoahoito, sosiaalipalvelut, asumispalvelut, somaattisten sairauksien hoito ja vertaistukiryhmät, voi helpottaa palveluihin pääsyä ja tukea päihteettömyyttä myös laituskuntoutuksen jälkeen. Lähipalvelut mahdollistavat myös läheisten mukaan ottamisen kuntoutusprosessiin.

Kaupunginjohtaja TH

Kaupunginhallitus hyväksyy edellä olevan lausunnon ja toimittaa sen Pohjanmaan hyvinvointialueelle.

Päätös

Päätettiin ottaa käsittelyyn.

Esteellisyydestä ilmoittivat jäsen Katja Rajala (yhteisöjäävi, Pohjanmaan hyvinvointialueen hallituksen jäsen) ja valtuuston 2. varapuheenjohtaja Päivi Karppi (yhteisöjäävi, Pohjanmaan hyvinvointialueen hallituksen jäsen) ja poistuivat kokouksesta asian käsittelyn ajaksi.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

4.11.2024

Kaupunginhallitus

VAASA/4859/00.04.01/2024

Tiedoksianto asianosaisille

Tiedoksianto sähköisesti 7.11.2024

Vastaanottajat: